

ПРОЕКТ USAID «ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ»

? Яка мета Закону?

! Основна мета цього Закону – прозорість та чесні практики у споживчому кредитуванні. Споживачі будуть краще поінформовані про характеристики та ризики кредитних продуктів, що їм пропонуються, а договори будуть складені більш зрозуміло і повно. Інформація про кредит подаватиметься у зрозумілих термінах та у більш стандартизованому форматі.

? Чи поширюється Закон на всіх надавачів споживчих кредитів або лише на банки?

! Закон поширюється на споживчі кредити. Тобто, кредити для особистих потреб – не пов'язаних з підприємницькою, незалежною професійною діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника. Закон поширюється не тільки на банки, але й на всіх надавачів споживчих кредитів - кредиторів (кредитодавець - банк або інша фінансова установа, яка, відповідно до закону, має право надавати споживчі кредити). Але є обмеження щодо видів кредитів, на які поширюється закон, залежно від їх строку, суми та деяких інших критеріїв.

? Чи допоможе мені Закон «Про споживче кредитування» отримати меншу процентну ставку за моїми кредитами?

! Можливо ні, але вам буде легше зрозуміти ваш споживчий кредит, уникнути прихованих комісійних та витрат, швидше визначити ризиковані кредити, приховані оманливою рекламою, і, взагалі, бути більш відповідальним споживачем фінансових послуг.

? На які види споживчих кредитів поширюється Закон?

! Закон поширюється на карткові кредити, іпотечні кредити та інші споживчі кредити. Однак, існують види кредитів, на які Закон не поширюється. Наприклад, Закон не поширюється на кредитні договори із сумою кредиту не більше однієї мінімальної заробітної плати (зараз 3200 грн.), кредитні договори та овердрафт строком до одного місяця, безпроцентні кредити, несанкціоновані овердрафти, та кредити, що надаються ломбардами у разі передання предмета застави на збереження ломбарду. Тобто, «кредити до зарплати» або інші кредити строком до одного місяця, ломбардні кредити під дію Закону не підпадають. Існують інші види кредитів (наприклад, овердрафти строком від 1 до 3 місяців) до яких застосовуються лише окремі найважливіші норми Закону.

Ці «винятки» у Законі України «Про споживче кредитування» відповідають підходам, зазначеним у Директиві ЄС 2008/48 про кредитні договори для споживачів.

? Які зміни я побачу в рекламі? Вимоги до інформації.

! Законом визначено стандартні вимоги, яким повинна відповідати будь-яка реклама споживчого кредиту. Якщо реклама містить цифри (такі як процентні ставки або комісійні) про вартість кредиту чи витрати споживача, у такій рекламі потрібно буде зазначити: максимальну суму, на яку може бути виданий кредит, реальну річну процентну ставку, максимальний строк, на який видається кредит, а у разі придбання товарів у розстрочку – ще розмір першого внеску. Реклама кредитів під нуль процентів та кредитів, що не вимагають перевірки кредитоспроможності позичальника, буде заборонена. До підписання договору інформація клієнту буде надаватися за стандартною формою («паспорт споживчого кредиту»), що дозволить споживачу вибрати найбільш вигідні для себе умови. У цьому паспорті буде зазначатися реальна (а не номінальна) процентна ставка, у тому числі розмір усіх комісійних. Ознайомлення споживача з інформацією відбуватиметься у письмовій формі. Також, на вимогу споживача, йому має бути надано проект договору для ознайомлення. Договір повинен містити усі умови кредитування, що детально прописані в законі.

? Хто забезпечуватиме виконання положень Закону? Які штрафи або пені передбачаються для кредиторів?

! Контроль за виконанням Закону здійснюється регуляторами фінансового сектору. Деякі повноваження визначені Законом, як-от: затверджують методику розрахунку загальної вартості кредиту для споживача, реальної річної процентної ставки за договором про споживчий кредит та встановлюють вимоги до кредитних посередників та їхньої діяльності.

На сьогодні, регулятори мають право застосовувати деякі заходи впливу за порушення законодавства щодо пруденційного нагляду, виходячи із галузевих законів (Закон України «Про фінансові послуги...», «Про банки і банківську діяльність» та ін.). Деякі норми стосуються і прав споживачів. Так, НБУ має право застосовувати заходи впливу за порушення нормативно-правових актів НБУ, а отже й постанови НБУ від 10.05.2007 N 168 «Про затвердження Правил надання банками України інформації споживачу про умови кредитування та сукупну вартість кредиту». Для інших кредитних установ аналогічні вимоги у такому обсязі на сьогодні відсутні.

Однак, якщо говорити про ринкову поведінку, то не визначено, хто і як саме повинен здійснювати контроль за її дотриманням. Тому, щоб Закон мав реальні «зуби», необхідно прийняти пов'язаний законопроект 2456-д, в якому передбачені додаткові повноваження та санкції.

Законопроект 2456-д закріплює функцію контролю за дотриманням прав споживачів за регуляторами фінансового сектору. Регуляторам буде надано чіткий перелік повноважень, наприклад: право перевіряти умови договорів, вимагати надання необхідних документів, застосовувати заходи впливу тощо. Цей пов'язаний законопроект встановлює конкретні фінансові санкції та адміністративну відповідальність посадових осіб фінансових установ за порушення прав споживачів (за ненадання інформації, надання недостовірної інформації, ненадання примірника договору та додатків до нього, збільшення в односторонньому порядку фіксованої процентної ставки чи інших платежів, передбачених договором, неповідомлення споживача у строк, встановлений законом, про зміну змінюваної процентної ставки).